

ВІДЛУННЯ НАШОЇ МОВИ, НАШОЇ КУЛЬТУРИ, НАШОГО БУТТЯ

Мало хто знає, що в Ізраїлі у складі Федерації спілок письменників існує своя Спілка українських письменників. І саме вони – україномовні письменники – почали видавати журнал із вдалою (як на моє розуміння й на мій смак) назвою – “Відлуння”. Головний редактор і автор проекту Ігор Барах – колишній дуже відомий і шанований київський лікар, хірург і анестезіолог. Ще в давні радянські часи він писав вірші тільки українською мовою, і визнані українські композитори створювали на його слова пісні, що ставали популярними. На обкладинці першого номера журналу “Відлуння” є текст пісні з назвою “Українська мова” (і навіть диск із записом цієї пісні). Не зайвим буде нагадати, що реалізації цього проекту сприяв український посол в Ізраїлі Г. Надоленко, а заклав цю ініціативу наш перший посол Ю. Щербак, він же і член редколегії журналу, й один з авторів цього першого номера.

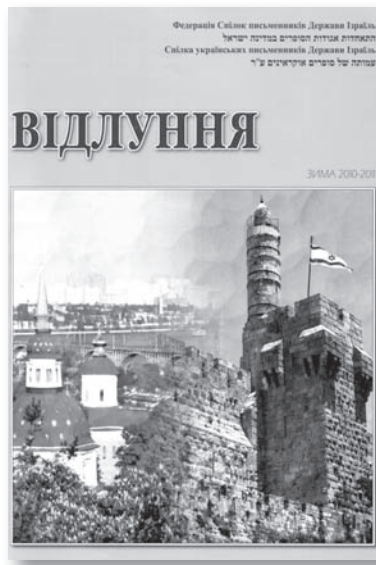
Невеликий за обсягом журнал виявився надзвичайно насиченим і змістовним. На першій обкладинці його поряд розташовані силуети Києва та Єрусалима. Цей загальний задум утілено послідовно й переконливо. Вражає, скільки видатних культурних єврейських діячів народилося саме на українській землі: філософи, культурологи, письменники... Попри всі біди, війни, трагедії, вони реалізували себе, їхні твори, їхня діяльність увійшли у скарбницю світової цивілізації. “Історії було завгодно, щоб колискою нової івритської літератури стала саме Україна, – пише голова Федерації спілок письменників Держави Ізраїль, президент ізраїльського відділення міжнародного ПЕН-клубу Е. Баух у статті на початку журналу. Члени Спілки українських письменників, тепер уже громадяни Ізраїлю, не втратили пам'ять про Україну, не втратили любов до неї, її літератури й мови і, по суті, стали їх носіями у світі. Тому вихід журналу “Відлуння” став і для нас радісною подією.

Журнал побудовано за загальним задумом, котрий здійснюється достатньо послідовно: від найтрагічніших сторінок новітньої історії єврейського народу до веселих жартів і гумористичних творів для дітей. Від трагедії й темряви до світла й оптимізму. Перші сторінки журналу нагадують нам про сталінський геноцид і про Другу світову війну. Цей розділ має назву “Меморіал”. Вірші тих єврейських поетів, котрі й на фронті, і в роки радянського антисемітизму мали мужність і гідність писати вірші на ідиш, тут у журналі в перекладах українських поетів. Тих, хто також мав мужність і гідність перекладати українською твори своїх побратимів у ті страшні і трагічні часи. А серед них – Г. Кочур і М. Лукаш, М. Рильський, В. Сосюра, П. Тичина й ін.

Не могу не сказати окремо про твори Ю. Щербака. Він нібито не торкається наскрізної ідеї “Відлуння” безпосередньо. Але він розширює цю тему – зближення єврейської й української культур і доль наших народів – до ідеї співпричетності всіх людей до загальних цінностей, радості й печалі.

Тому на честь звичайної української молодої сільської жінки звучить урочистий хор із Ватикану: “Аве Марія грація plena домініус текум “... (оповідання “Аве Марія”). В основі другого твору “Маленька футбольна команда” (присвяченого пам'яті друга – поета Леоніда Кисельова) – зустрічі з різними людьми, Київ у різні пори року, щасливе літо відпочинку біля моря в колі друзів, дорослих і дітей із грою у футбол на пляжі... Це й реальні спогади, і філософські роздуми, й есе. А наприкінці є така фраза: “Я подумав про те, що коли б зробити фотографію всіх, хто стояв поруч з нашою футбольною командою “All stars” і тримався разом з нами за руки, – коли зробити фотографію, то вона вийде така велика, що ніякого фотопаперу не вистачить. Я подумав, що ми стоїмо – не тільки ми, маленька футбольна команда, а й різні люди – гонщик Голембіовський, угорська жінка Анна Радо, мадам Жангійо, Єфрем Ісаакович Яницький, чорнява іспанка Маруччо, польські й французькі льотчики, медсестрички, які так жаліли Льюно, й той маленький капрал з 1944 року, й ще багато-багато людей – ми стоїмо, взявшись за руки, й ніхто не розірве цей вічний ланцюг – ніяка смерть і ніяка ненависть. І ми вже не маленька футбольна команда, а – людство” (36). Цитата ця не потребує коментарів, крім одного уточнення: польські і французькі льотчики привозили ліки для вмираючого українського поета Л. Кисельова і не брали за свою послугу грошей... Ці твори Ю. Щербака дуже важливі для розкриття загальної концепції журналу.

Сторінки “Відлуння” насичені нарисами – портретами різних людей, чий вклад вагомий у суспільному, культурному житті Ізраїлю. Серед них особливе місце посідає Я. Сусленський, людина, що докладала великих зусиль для зміцнення українсько-єврейських стосунків, наприклад, у створенні Товариства єврейсько-українських зв'язків і його бюлетеня, де він, до речі, знайомив своїх читачів із українськими Праведниками народів світу (людьми, що рятували євреїв під час нацистського геноциду, ризикуючи власним життям). Я. Сусленський в усі часи не мав сумніву, що Україна коли-небудь обов'язково буде вільною. Серед героїв цих нарисів є дуже теплий і живий спогад про

В. Некрасова. І, що для нас особливо важливо, бо біль від нещодавньої втрати не минула, матеріал "Обрії Михайлини Коцюбинської", написаний Д. Дроздовським.

"Відлуння" відкрите для наукових розвідок філологічного напрямку. Про це свідчить праця Е. Бауха "Осип Мандельштам і Пауль Целан" (уринок із книжки "Позивання з Історією"). Ця остання обставина надає для нас можливості співпраці із журналом.

Багато сторінок присвячено творам гумористичним, колоритним, веселим, іноді іронічним. Наприклад, на сторінках дотепних "Заміток на серветках" Л. Луцького знаходимо цікаві й важливі відомості про сучасну Одесу, зроблені туристом із Ізраїлю. Як, наприклад, відкриття, що на вулицях сучасної Одеси можна почути українську мову, що раніше було рідкістю. До того ж автор зауважує, що це не суржик, а гарна українська мова, що йому особливо приємно. Або розповідь про знахідку, зовсім уже неочіковану: в одеському дворі стоїть пародія на пам'ятник Катерині II: цариця тримає в руці "Російсько-український розговорник". Насправді, одеські жартівники невмирущі!

Не хочу переказувати весь зміст журналу. Хочу тільки привітати його авторів і видавців і підтримати їх, побажати успіху й виходу подальших номерів. А читачам – оцінити зусилля наших колег і друзів у далекій і, як бачимо, близькій країні. Робімо спільну справу!

Електронна адреса журналу: igbarach@gmail.com

Наталія Мазепа

м. Київ

Отримано 2 квітня 2012 р.

ШОСТІ МІЖНАРОДНІ НАУКОВІ ФОЛЬКЛОРИСТИЧНІ ЧИТАННЯ, ПРИСВЯЧЕНІ ПРОФЕСОРУ ЛІДІЇ ДУНАЄВСЬКІЙ

12 травня 2012 р. в Центрі народознавства "Козак Мамай" ("Мамаєва Слобода") відбувся науково-мистецький захід, приурочений до двадцятиріччя кафедри фольклористики, заснованої професором Лідією Францівною Дунаєвською. Організатори – кафедра фольклористики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Центр народознавства "Козак Мамай" і Центр Української Культури та Мистецтва. Захід об'єднав собою дві події: Шості міжнародні наукові фольклористичні читання, присвячені Лідії Дунаєвській, та фольклорний фестиваль "Жили-були...", у межах якого українські фольклорні гурти приймали творчі колективи різних народностей України – чехів, татарів, азербайджанців, узбеків, росіян, вірменів, греків, гагаузів, курдів, німців (близько 700 учасників); тривала виставка виробів народних майстрів, майстер-класи з традиційної дитячої гри, народного танцю, народних ремесел тощо.

Розпочалася науково-культурна акція спільною молитвою за Україну в Церкві Покрови Пресвятої Богородиці "Мамаєвої Слободи", де студенти-фольклористи виконали народні псалми. Під час офіційного відкриття заходу учасники й гості взяли участь у зворушливій події – розгортанні Державного Прапора України площею 900 квадратних метрів під звуки національного Гімну.

Фольклористичні читання об'єднали науковців – фольклористів, етнологів, етнографів, антропологів, музеєзнавців із різних куточків держави: Києва, Львова, Миколаєва, Сімферополя, Рівного, Луцька, Черкас, Тернополя, Кам'янця-Подільського, Кривого Рогу, Дрогобича та з-за кордону – Польщі, Білорусі.

На пленарному засіданні з вітальним словом виступила завідувач кафедри фольклористики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка проф. *О. Івановська*. Із початком конференції присутніх привітали проректори Шевченкового університету проф. *П. Бех* та проф. *В. Шевченко*. Бурхливе обговорення викликала доповідь "Останні язичники Європи" доктора історичних наук професора кафедри фольклористики антрополога *С. Сеґеґи*. Великий інтерес викликали оприлюднені на конференції доповіді професорів *А. Іваницького*, *Ю. Коваліва*, *В. Давидюка*, *Я. Гарасима* та інших високодостойних учених-фольклористів.

Секційні засідання конференції охопили такі напрями наукової дискусії: казкознавство в Україні: історія, сучасність, перспективи розвитку; фольклористика в Україні: здобутки, проблеми методології, перспективи розвитку; фольклор України як національний чинник; місце і значення автохтонної традиції в історії та сучасності; фольклорний процес у сучасному інформаційному просторі; етномозаїка традиційних культур населення України; фольклор та фольклористика етнографічних регіонів України; на перехресті двох культур: взаємодія народнопоетичної та художньої творчості; етномузикознавство: історія дослідження та нові методологічні підходи; Україна і світ: полілог культур.

Наукові читання в інтер'єрі козацького поселення XVII ст. тривали в унікальній атмосфері щирості, інтелектуального й культурного єднання та національного самоствердження. Секційна робота конференції відбувалася в досить нетрадиційному форматі: усі зацікавлені відвідувачі Центру народознавства мали можливість узяти участь у науковій дискусії. Тому концепція події "вихід науки з кабінетів" набула реального